

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЛЬИМ ВАЗИРЛИГИ

“Бухгалтерия хисоби ва аудит (тармоклар бўйича)”

йўналиши бўйича олий тальим мұассасалари педагог кадрларини
кайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўкув дастури

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАБДИЛӢӢ ҲИДАӢ

ОЛИЙ ТАВЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАХЛАР САҲИБИ СИҲОИ КЛАЙТА
ІҲОТ ГОҲАНИГ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОИДИДИДИ ҲАШКИЛ
ОИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАҲСУСӢ

ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАБДИЛӢӢ ҲИДАӢ
ОИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАҲСУСӢ
МАҲСУСИИ ОИРИИШ ТАРМОҚ МАҶҲОНӢ

Аниони таълимий шарифи олийини курсининг ўкув дастури Олий ва ўрта
мактаби, котоғимнига оиди буинча ўқубат-худоий опреташчандар
2017 йил 10 май 2017-жартияни

Аниони таълимий шарифи олийини курсининг ўқубат-худоий опреташчандар
2017 йил 10 май 2017-жартияни

Таълимий

“Училоғони Ҳамсаҳони Ҳизматчиликни веҳшитарина
иёлатни ривожлаши оиди олий оғирни ўзинибонди таълим сарфид

“Таълим-тарбия жараёнлари оғирни таъминоти
коюнчилик порталаари” молуди: иф.д., доц. Қ. Ғаниев, доц.

“Инновациян таълим технологиялари ва педагогик
компетенцийни” молуди: иф.д., проф. Н.А.Мусинов, иф.д.

“Электрон педагогика дастовари ва педагогикин шаҳснӣ, таъбии
ахборот майонини “ЛОИНДАШ” молуди: проф. Н.Мирсонева, ўқитувчилар И.А.Эшмаматов, Қ.Рисекуона
Х.Холмеков, кагза ўқитувчилар В.Хамидов, М.Давлатов

“Аниони хорижий йиғ” молуди: кагза ўқитувчилар А.Обилов,
Ф.Боқеистонов, Узбекистондан Британия Кемпанидан ӯзбек
муҳакасенслари.

“Олий таълим жараёнини бозқарнила” таъмиш таълимни оиди

кароғорлар кебуга кинни технологиялари” молуди: ф.д.л., проф.
Р.Самаров, проф. Х.М.Алимов, ф.-м.ф.и., доц. А.З.Каримов,
Максус фанлар бўйича: Хорижий эксперт Эн Кроуфорд (Дубок
британия).

Ишчи гурӯҳ иф.д. проф. А.Гўйчинев, иф.д. Р.Р.Алборзов, иф.д.
доц. Н.Эрганова, иф.д., доц. Ф.Абдулоҳидов, кагза ўқитувчилар
М.Тўнгов.

Таъкидчилар:

Хорижий эксперт: М.Бекмуратова – Ҳалқаро Ҷаҳониёсар
университети

Р.Холмеков – ТДМУ, “Букхария Ҳисоби” кампанияси
профессор, иф.д.

Ўкув дастури Тоҷикстон давлати интисолид юніверситети Кенгашининг карори билан
тасдиқка тавсия килинган (2017 йил 31.05 йил 10-сонги баённома).

Қириши

Дастур ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндағи
“Олий таълим мұассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва
малякастини оириши тиизими янала тақомиллаштириши чора-тадбирлари
түғрисида”ти ПФ-4732-сонли, 2017 йил 7 февралаги «Ўзбекистон
Республикасини янала ривожлантириши бўйича Харәкэтлар стратегияси
түғрисида»ги ПФ-497-сонли Фармонлари, 2017 йил 20 апрелдаги «Олий таълим
тиизимини янала ривожлантириши чора-тадбирлари түғрисида»ги ПК-2909-сонли
кариоритати устувор иўнапишлар мазмунидан келиб чиқкан холда тузилган бўлиб,
у замонавий таъблар асосида кайта тайёрлаш ва маъла оириши
жараёнларининг мазмунини тақомиллаштириши мунтазам ошириш
муассасалари педагог кадрларининг касбий компетентлигини мунтазам ошириш
Бориши максал килиди.

Дастур мазмунини олий таълимнинг норматив-хуқукий асослари ва
конунчилик нормалари, илор таълим технологиялари ва педагогик махорат,

таълим жараёнларидан ахборот-коммуникация технологияларини кўллаш, амалий
хорижий тил, тиизими таъхил ва кайор кабул килини асослари, маҳсус фанлар

иегизила илмий ва амалий тадқиготлар, технологик тараккиёт ва ўкув
жараёнини таъкид этишининг замонавий услублари бўйича сўнгти югулар,

педагогникинг қасбий компетентлилиги ва креативити, глобал Інтернет тармоғи,
мультимедиа тизимлари ва маҳсодадан ўқитиш усусларини ўзлаштириши бўйича

билим, кўникма ва малякаларини шакллантириши низарда туғади.

Дастур доирасида берилгетган мавзулар таълим соҳаси бўйича педагог

кадрларни кайта тайёрлаш ва малякастини оириши мазмунни, сифати ва уларнинг
тайёрларлигига кўйиладиган умумий маъла таъблари ва ўкув режалари асосида

шакаллантиришган бўлиб, бу орқали олий таълим мұассасалари педагог
кадрларининг соҳага оид замонавий таълим ва инновация технологиялари, илор
хорижий тақриబалардан самарали фойдаланиш, ахборот-коммуникация

технологияларини ўкув жараёнинг кенг тағбик этиши, чет таъбларини интенсив

ўзлаштириши даражасини ошириш хисобига уларнинг касб маҳоратини, илмий
фаoliyati тиизими мунгизам юксалитириши, олий таълим мұассасаларida ўқув-тарбия

жараёнларини таъкид этиш ва бозқарилни тиизими таъхил килиш, шунингдек,
педагогик вазиятларда оптимал кароғорлар кабул килиш билан бўлиниш

компетенцияларга эга бўлишлари таъминланади.

Кайта тайёрлаш ва маъла оириши иўнапишларини ўзига хос хуусиятлари
Хамда долзаро масалаларидан келиб чиқкан холда дастурда тинловчиларнинг
маҳсус фанлар доирасидаги билим, кўникма, маъла компетентлияларига

куйиладиган таъблар тақомиллаштириши мумкин.

Кайта тайёрлаш ва маъла оириши курсининг ўкув дастури туйидаги
модуллар мазмунини ўз ичига камраб олади:

I. Олий таълимнинг норматив хуқукий асослари

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожи
ва таълим-тарбия масалалари.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини таъкид этишининг конунчилик нормалари.

3

II. Илғор таълим технологиялари ва оидатни жароғи

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва оидатни компетентлик.

2.2. Иктисолий фанларни ўқитишни оидатни компетентлик.

III. Таълим жараёнида илғори компетентлик технологиялари

Кўуллаш

3.1. Электрон педагогика асослари на осорида шундай, касбий ахборот майдонини лойихалад.

3.2. Хисоб, аудит ва рисклар ички назоратини осорро технологиялари.

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишининг ингелсиз усулинири

V. Шизимили таҳлил ва карор кабул килиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришида тизимили таҳлилни ишор кабул килиши ўзиёнлимишири.

5.2. Кўнинчи сенсашида тизимили таҳлил асослари.

VI. Маснуге фикрлар

6.1. Ҳизобни қарорни

6.2. Ўзимнига, ғуломнига тизими

6.3. Ахборот

VII. Йозимнига мурдабор

VIII. Муассиний ишеси ним

Кўрекенини макенди ва инфодиёнири

Олий таълим муассалалари педагог кадрларига кайга ташерлари ва макенисини ошириш курсининг маседи педагог кадрларини ўқув-тарбиянини жиришинири юксак илмий-методик дарракала тавмилашлари учун ширур бўлиниши кебий билим, кўнинка ва малакаларини мунтазам янгилаш, малака тишибинири, ўқув-тарбиянири асосида уларнинг касбий компетенслиги ва педагогик маҳоратини доимий ривожланнишини таъминлашдан иборат.

Курснинг вазифаларирига кўйилдагинар киради:

- “Бўхгалтерия хисоби ва аудит (тармоқлар бўйича)” йўнишинида педагог кадрларнинг касбий билим, кўнинка, малакаларини ўзлаштиришни ажратиши;
- замонавий таълабларга мос холда олий таълимни юнифайни таъминлаш учун зарур бўлган педагогларнинг касбий компетенслик лирикасини ошириш;
- педагог кадрлар томонидан замонавий илборот-коммуникация технологиялари ва хорижий тилларни самарали ўзлаштиришини таъминлаш;
- маҳсус Фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илгор хорижий тажрибаларни ўзлаштириш;
- “Бўхгалтерия хисоби ва аудит (тармоқлар бўйича)” йўнишинида ўқув жараёнини фан ва ишлаб чиқариш билан самарали интеграцияни таъминлашга картилиш фаолиятини ташкил этиш.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўнинка ва малакаларига кўйиладиган талаблар:

“Олий таълимнинг норматив хукукий асослари”, “Илғор таълим технологиялари ва педагогик махорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини кўуллаш”, “Амалий хорижий тил”, “Тизимили таҳлил ва карор кабул килиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг таҳлил ва карор кабул килиш асослари тегисли таълим соҳаси билим, кўнинка ва малакаларига кўйиладиган талаблар тегисли таълим соҳаси билим, кўнинка ва малакасини ошириш мазмуни, бўйича педагог кадрларни кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёргарлиги хамда компетентлигига кўйиладиган умуумий маълака талаблари билан белтиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар кўйидаги янги билим, кўнинка, малака хамда компетентлияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- Ўзбекистон Республикасни янада ривожлантириш бўйича Жаракатлар стратегияси устувор йўналишларини;
- Ўзбекистон Республикаси ва ривожланган мамлакатларда хисоб ва аудиторлик фаолиятини тартиба солиш тизими ва уларнинг таркибий тузилишини;
- Хисоб ва аудитнинг концептуал асосларини;
- Бухгалтерия хисоби ва аудитнинг хўжалик юритувчи субъектлар икисидиётини ривожлантиришага вазифаларини;
- Бухгалтерия хисоби ва аудитни ташкил этишининг усуул, услугубиёллари хамда хукукий-мэдёрий асосларини;
- Хўжалик юритувчи субъектларнинг хисоб сиёсати ва унга таъсир этувчи омилиларни;
- Банкларда бухгалтерия хисоби ва аудитни ташкил этишининг ўзига хос хуусиятларини;
- Банкларда молиявий хисоботларни тузиш хамда таълим этиш тартибини;
- Бюджет ташкилотларида бухгалтерия хисобини ташкил этишининг мельёрий-хукукий асосларини;
- Бозшарув хисобининг замонавий тизимларини;
- Бозшарув кадрларини кабул килиши;
- Бозшарув хисобида харажатларни хисоблаш усуулларининг хориж тажрибасини;
- Рисклар ва уларни бошқариш асосларини;
- Рискларни бошқаришида хисоб ва аудитнинг ролини;
- Рискларни бошқаришининг самарали йўлларини;
- Бухгалтер ва аудитнинг касб этиасини;
- Хисоб ва аудитни ташкил килишнинг амандаги муаммолари хамда ривожкантлиш истикблоларини билиши керак.

түгрисида"ги ПФ-4732-сони Фармони, 2016 йил 30 ноябрдаги "Олий таълим мұассасалариниң рахбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада тәкомиллаشتариш чора-таборларды түгрисида"ги 2015 йил 12 июндаги ПФ-4732-сони Фармонига ўзгартыриш ва күшимиңа кирипши түгрисида"ги ПФ-4860-сони Фармони, 2017 йил 7 февралдаги "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича „Харакатлар стратегияси түгрисида"ги ПФ-4947-сони Фармони, "Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2017 йил 27 февралдаги "Олий таълим мұассасалариниң рахбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва уларниң малакасини ошириш курслари түгрисидаги Низомга ўзгартариш ва кўшимчалар киритиши хакила"ги 103-сонли карори, 2017 йил 20 апрелдаги "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-таборлари түгрисида"ги ПК-2909-сонли карори, 2017 йил 16 февралдаги "Олий ўкув юргизсан кейинни таълим тизимини янада тәкомиллаشتариш түгрисида"ги ПФ-4958-сони карори,

2011 йил 20 майдаги "Олий таълим мұассасалариниң модий-техника базасини мұстажхамлаш ва юкори малакали мұтахассислар тайёрлаш сифатини тудобан яхшилаш чора-таборлари түгрисида"ги ПК-1533-сони карори.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 1998 йил 5 январдаги "Узлуксиз таълим тизими" учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиши ва жорий этиши түгрисида"ги 5-сони карори, 1998 йил 5 январдаги "Узлуксиз таълим тизими" стандартларини ишлаб чиқиши түгрисида"ги 4-сони карори, 2001 йил 16 авгуустдаги "Олий таълим тизимини давлат таълим стандартларини тасдиқлаш түгрисида"ги 343-сони карори, 2006 йил 10 февралдаги "Олий таълим мұассасасынға педагогтарни ташлов асосида ишга кабул келиниш тартиби түгрисида"ги 11-сони карори, 2012 йил 26 сенгаётдан "Олий таълим мұассасаларни педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва уларниң малакасини ошириш тизимини янада тәкомиллашириши чора-таборлари түгрисида"ги 278-сонли карори, 2015 йил 10 январайдан "Олий таълимни давлат таълим стандартларини тасдиқлаш түгрисида"ги 2001 йил 16 августдаги 343-сони карорига ўзгартариш ва кўшимчалар киритиши хакила"ги 3-сонли Карори, 2015 йил 20 авгуустдаги "Олий таълим мұассасалариниң рахбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва уларниң малакасини ошириши тизимини давлат таълим стандартларини тасдиқлаш түгрисида"ги 242-сонли карори, 2015 йил 2 марта "Магистратура түгрислаги низомни тасдиқлаш хакила"ги 36-сонли карори, 2016 йил 2 майдаги "Ўзбекистон Республикаси таълим мұассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби тизимини давлат таълим стандартларини тасдиқлаш түгрисида"ги 136-сонли

таълим мұассасалариниң мұнайшылық ташкил этиши тартиби түгрисида"ги Низом, "Налог-транс-Урал"ги Низом, "Очиқ лекцияларни ташкил этиши ва ўқазиш тартиби түгрисида"ги Низом, "Чечик лекцияларни ташкил этиши ва

Ўқазиш тартиби түгрисида"ги Низом ва бошқа меъёрий хужжатлар.

Ониј на крия мөнкүс таълим вазирликининг 2016 йил 2 майдаги "Ўзбекистон Республикаси таълим мұассасаларини давлат аккредитациясидан ўтказиш тартиби түгрисида"ги Шарқияни Узартириш ва кўшимчалар киритиши хакила"ги 16-сони бўйруги, 2017 йил 1 майдаги "Янги ўкув услубий мажмумаларни таъбирот бўйрида усбуёндий курсматани ташкил этиши түгрисида"ги 107-сонли бўйруғи, 2017 йил 1 майдаги "Олий таълим мұассасаларни кадедрларни Кендишвилини ошириш бўйруғи"ни 138-сонли бўйруғи, 2015 йил 7 апрелдаги "Олий таълим мұассасаларни ташабабарни рестпублика фан олиминалари түгрисида"ги 14-сонли бўйруғи, 2017 йил 24 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Ўзбекистонни "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш бўйрида"ни 2017 йил 20 апрелдаги Каюргани шароити түгрисида"ги 14-сонли бўйруғи, 2017 йил 26 майдаги "Ўзбекистон Республикаси Каюргани шароити түгрисида"ги 342-сонли бўйруғи.

II. Илорат таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Иновацион таълим технологиялари ва педагогик компетентлик.

Иновацион таълим технологияларининг можиҳи, турлари ва назарий асослари. Иновацион жараёнларнинг кечиши боскинлари.

Олий таълим мұассасаларнида ўкув жараёнини ташкил этишининг инновацион шакл, метод ва воситалари.

Шахсга йўналтирилган таълим технологияларининг мазмуни, йўналишлари. Таълим олувчиликнинг билдиши фаолийтини ошириши ва мұстакил таълимни ташкил этиши асосидали инновацион таълим технологиялари: амалий ўйинлар, муаммоли ўқитиш, интерфаол таълим, модули-кредит тизими, case study (кеч стади), махорат дарслари, ассисмент методларидан ўкув-тарбия жараённида фойдаланиши. Ўкув лойихаларини ишлаб чиқиши ва амалийта татбик этиши.

Педагог қасбий компетентларининг тузилиши ва мазмунни. Педагогнинг психологияк, методик, информацион, креатив, инновацион компетентларни мазмун-моҳиҳати. Педагогик махорат асослари ва таркибий кисмлари. Ўқитувчининг коммуникатив компетентларни, педагогик жараёнда мұнокот услугубларини түгри ташлаш ва улардан самарали фойдаланиши. Педагогик деонтология. Аудиторияда шахслараро мұносабалтарни самарали ташкил этиши ва гурухни оптималь бошкариши. Педагогик низоларни самарали хал этиши йўллари. Законавий педагог имиджи хамда ўқитувчининг ўз-зини касбий ва шахсий тәкомиллаштириш бориши.

Креативлик-педагогик ижолкорликнинг асоси сифатда. Олий таълим педагог кадрлариниң креатив потенциали тушунчаси ва моҳиҳати. Педагогларда креатив компетентларни шакилантиришнинг зарурӣ шарг-шароитлари, моделлари. Касбий фаолиятда позитив-фаол мотивация ва педагог кадрларнинг креатив потенциалини баҳолаш мезонлари.

2.2. Иктисолий фанларни ўқитишида замонавий таълим технологиялари.

Иктисолиёт соҳасида кадрлар тайёрглаши тизими самардорлигини оширишга нисбатан технологик ёндашувнинг зарурлиги. Замонавий педагогик технологиялардан фойдаланган холда таълим жараёнини ташкил этиши. Иктисолий фанларни ўқитишида мальумотларни таркиблаштириш, ўрганилаётган тушунчалар ўргасидаги алоқа ва алоказорликни ўрганишининг метод ва воситаларидан фойдаланиш. Иктисолий фанларни ўқитишида мальумотларни ташкил килиш, солиштириш ва тақослашнинг метод ва воситаларидан фойдаланиш. Иктисолий фанларни ўқитишида мальумотларни ташкил килиш, солиштириш ва тақослашнинг метод ва воситаларидан фойдаланиш. Иктисолиёт соҳасида кадрлар тайёрглаш тизимида муаммони аниқлаш ва таҳлил илфор таърибалари. Замонавий ёндашувлар. Европа ягона таълим Муҳити (Болонья жарабе). Модули таълим Муҳити. Модули таълим тамоиллари.

Модулли-кредит тизими Муҳити. ECTS кредитлари. ECTSning асосий тамоиллари. ECTSning хусусиятлари. Кредитларни таъсимилаш ва ECTS ўқув режакариға ўтиши методикаси.

Ривожланған Европа давлатлари (Германия, Англия). Осиё мамлакатлари (Япония, Жапония Корея) ва Америка Кўшима Штатлари каби давлатларнинг ўқув, ўқув-услубий, итимай-тадқиқот жараёсларини ташкил этиши ва амалда кўллаши бўйича таърибаларини таълим тизимига таҳдид этилиши.

Кейс-стади технологииси Муҳити, унинг яратилиш тарихи. Кейс-стади технологиисини умимий тасвифи ва уни таълим жараёнига татобик этишининг дидактик ахамияти. Кейс-стади технологиисини таълим жараёнига самарали татобик этиши шартлари. Кейс-стади технологиисининг таркиби тузилмаси хамда ўзига хос дидактик хусусиятлари. Кейсларни яратишни методикаси. Ўқув жараёнининг норматив-хукукий асослари (таълим стандартлари, ўқув режа, фан дастури ва локал хуҷжатлар) бўйича хорижий таърибалар ва уларнинг имкониятини ошириш йўналышлари.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини кўллаш

3.1. Электрон педагогика ва педагогинг шахсий, қасбий ахборот майдонини лойихалаш.

Замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва улардан таълим жараёнида фойдаланиш имкониятлари.

Педагогик фаолиятда амалий дастурий воситалардан фойдаланиш. Microsoft Office пакетининг замонавий версиялари тасдиғи. Microsoft Office пакети дастурлари (MS Word, MS Excel, MS Power Point ва б.) ўқув-методик материалларини яратиш усуспария.

Web 2.0/3.0 технологиялари. Педагогик дастурий воситалар. Муаллифлар дастурлари (Spring, Free, Articulate ва башк.) ва улардан фойдаланган холда мультимедиали электрон ўқув ресурсларини яратиш.

Компьютер тармоқлари. Интернет технологиялари характеристикиаси.

Интернет тармоғининг асосий хизматлари ва унда мулокот турлари. Интернет ресурсларидан таълимда фойдаланиш. Zloupetuz таълим порталаи. Google асбоб ускуналари ва хизматлари (сервислари)дан фойдаланган холда ўқув жараёнини ва ахборот таълим майдонини лойихалаш. Электрон портфолио ва унда ишлаш технологиялари.

Масофавий таълим ва ууни ташкил этиши асослари. Moodle масофавий таълимни бошқариши тизимида ўқув ресурсларини яратиш ва жойлаштириш. Ахборотга таҳдидлар. Ахборотни химоягашининг замонавий восьита ва усуслари. Идентификация ва аутентификация жарабёлари.

3.2. Ҳисоб, аудит ва рисклар ички назоратининг ахборот технологиялари.

Замонавий ахборот-коммуникация технологияларининг янги авлодлари ва улардан иктисолиёт соҳасида фойдаланиши имкониятлари. Ҳисоб ва аудит бўйича амалий дастурлар пакети. Ҳисоб ва аудит бўйича электрон дарслек яратишнинг маҳсус асослари. Ҳисоб ва аудит бўйича полиграфик дарслек яратишнинг дидактик асослари. Ҳисоб ва аудит бўйича электрон дарслек таблаблари. Ҳисоб ва аудит бўйича электрон дарслек яратиш технологиясини лойихалаштириш.

Ҳисоб, рисклар ички назорати ва аудит ахборот тизимлари. Ҳисоб, рисклар ички назорати ва аудит бўйича ахборотларни кайта ишланинг технологик жабхалари. Давлат орғонларига ҳисоботлар топшириш масалалари. Норматив-хукукий ахборот тизимлари.

Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегиясида белгиланган «Электрон хукумат» тизимини тақомилаштириши, давлат хизматлари кўрсатишнинг самараси, сифатини юксалтириши ва бу хизматдан ахоли хамда табиркорлик субъектлари томонидан фойдаланиш имкониятини ошириш йўналышлари.

IV. Амалий хорижий тип

4.1. Амалий хорижий типни ўрганишининг интенсив усуслари.

Хорижий типни ўқитиши ва ўрганишида исплохотлар. Тип бўйича Европа стандарти ва унинг талкини. Тип алоқа (коммуникация) воситаси сифатида ва тилга оид билим ва кўнинкамларни шакллантириш усуслари. Типни ўрганишида муваффакиятга эришиш шарт-шароитлари: қасбий интерактив мулокот Муҳити, мулокот куబларини ташкил этиши, ўзининг тил кўнинкамлари дарражасини баҳолали ва башк. Хорижий типни ўрганишида грамматиканинг ахамияти (грамматика ва лексика-В1В2 оралығида). Тип ўрганишида ўқитувчи ва ўрганувчиларни роли. Тип ўрганиши учун зарур ўқув-аудио, методик ва онлайн ресурслар. Тили ўрганилаётган мамлакет маданийтини билишининг ахамияти.

Маданийлараро мулокот компетенцияси (ўзбек ва хорижий тилда сўзлашувчи халқлар маданити, урф-олатлари, анъаналари хакида чет тилида гапира олиши).

Мулокот мавзуулари. Кундадик хәётга оид (шахсий маблумот, оила хакида мавжумот, бўш вактни ўтказиш ва хокизо) икиммой хәётга доир, таълимга ва касбота йўналтирилган мавзуулар.

Мутахассисликка оид матнларни ўкиш, уларни тушуна олиш, оғзаки баён эта олиш, ўз фани бўйича ўйкув жараёнини ташкил этишида соҳага оид хорижий тилдаги атамалардан фойдаланиши.

V. Тизимили таҳлил ва карор кабул килиши асослари

5.1. Олий тальлим жараёнини бошқаришиша тизимили таҳлил ва карор кабул килиши технологиялари.

Тизимили таҳлил назарияси фанларро назария сифатида. Тизим ва тизимнинг белгилари. Тизимлар классификацияси. Тизим структураси. Тизимили таҳлилнинг максади ва вазифалари. Тизимили синтез. Педагогик фаолиятда тизимили таҳлил. Педагогик тизим ва унинг тузулиши. Педагогик вазиятларнинг тизимили таҳлилни амалга ошириш. Тизимили таҳлилни амалга ошириш моделилари. Тизимили таҳлилни амалга ошириш методлари.

Карор тушунчаси ва унинг асосий вазифалари. Карор турлари ва уни кабул килиши усуслари. Карорларга кўйиладиган асосий ташабблар.

Карор вариантиларини тайёрлаб технологияси. Карор кабул килиши жараёни ва педагог шахси. Карорларни кабул килиши жараёнига таъсир кўрсатувчи асосий омилилар. Педагогик жараённи бошқаришида карорларнинг ўрни. Карор натижаларини баҳолашнинг экспертига ва прогностик методлари. Карорлар самаралорлигини баҳолаш мезонлари. Кабул килинган карорлар ижросини таъминлаш механизмни. Педагогик фаолиятда карор кабул килиши технологияси. Карорлар ижросининг назорати.

5.2. Иктисолидёт соҳасида тизимили таҳлил асослари.

Иктисолидётниң яхлит тизим сифатидаги хусусияти ва уни тизимили таҳлил килиши методологияси. Тизимили таҳлил асосида олинган натижка ва хулосаларни илмий асослаб, оптимал карор кабул килиши. Иктисолидёт соҳасида тизимили таҳлил объектларда тизимили таҳлил олиб бориш. Иктисолидёт соҳасида тизимили таҳлил натижасидали карор кабул килишда моделлаштириш усусларидан фойдаланиши. Тизимили таҳлил объектларини булақларга ажратиб, уларни ечишида самарали усусларни кўллаш. Тизимили таҳлил натижасида олинган натижаларни оптималаштириши. Иктисолидётга оид мураккаб тизимларни моделлаштириши ва лойиҳалаштириши. Тизимили тузилмага эга бўлган икисодий тизимларни бошқариши. Ўз касбий фаолиятини тизимили бошқариши. Иктисолидёт тизим элементлари хисобалувчи бўйасларни интеграция килиши ва хар кандай яхлитни дифференциация килиши. Иктисолидёт тизим тараккиётини, унинг ривожланиши тенденцияларини прогноз килиши.

VI. Махсус фанлар

6.1. Хисоб ва хисобот.

Ўзбекистон Республикаси ва ривожланган мамлакатларда хисоб тизими, унинг таркибий тузилиши ва хисоб турлари. Молиявий хисоботнинг халқаро ва миллӣ стандартлари. Хисобнинг вазифалари, предмети, объекти ва тармоқлари.

Хўжалик маблağлари ва унинг ташкил топиш маబалари, уларнинг туркумланиши. Хўжалик жараёнлари. Хисобнинг усувлари ва унинг элементлари: хисоб (ишик, калорий, калорий-хисоб), калькуляция, бухгалтерия баланси ва асосан) ва иккекўлама ёзув, баҳолалаш калькуляция, бухгалтерия баланси ва хисобот. Жисоб сиёсати. Молиявий хисобот.

Пул маблağлари ва хисоб-китоблар хисоби. Асосий воситалар ва номоддий активлар хисоби. Материалар хисоби. Мехнат ва иш хаки хисоби. Молиявий кўйилмалар хисоби. Түрли дебитор ва кредиторлар билан хисоб-китоблар хисоби. Харакатлар ва уларнинг хисоби. Ишлаб чиқарилган махсулот (иши, хизматлар) таннархини калькуляция килиш усувлари ва хисоби. Ишлаб чиқарилган махсулотларни (иши ва хизматларни) сотиш хисоби. Капитал, фонdlар, молиявий натижалар ва мажбуриятлар хисоби.

Бошқарув карорларини кабул килиши. Заражизлик нуткасини аникаш ва унинг худудий бўйинимлари, давлат максадли жамтармаларни таъсимиловчи органларда бюджетлар ижроси хисобини ташкил этиши асослари. Бюджет ташкилларида бюджет хисобини ташкил этишининг назарий-услубий асослари. Банкпарда бухгалтерия хисобини ташкил этиши ва юритиши. Банкпарда молиявий хисобот. Лизинг ва факторинг операциялар хисоби. Банкпарда молиявий хисобот.

Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегиясида белгиланган таркибий ўзгаришишларни чукурлаштириши, миллӣ иктисолидётнинг етакчи тармокларини модернизация ва диверсификация килиши хисобига унинг ракордбарлошлигини ошириши ўйналишиари.

6.2. Бошқарув, рисклар ва этика.

Ўзбекистоннинг 2017-2021 йилчча ривожланиши стратегияси ва унда белгиланган вазифалар. Бошқарув ва икиммой масъулият асослари. Агентлик назариялари. Бошқарув натижалари хисоботи. Корпоратив бошқарувнинг ёнишувлари. Бошқарув жараёнида ички назорат, хисоб ва аудит тизимлари.

Рисклар ва уларни бошқариши асослари. Рискларни аникаш, баҳолаш ва хисоблаш. Рискларни бошқаришида хисоб ва аудитнинг роли. Рискларни бошқаришининг самарали йўллари. Рисклар мониторинги, уларни камайтириши ва моделлаштириши масалалари.

Професионал кимматликлар ва этика асослари. Этика ва икиммой масъулията турли ёндашувлар. Мутахассисликлар ва жамоат манбаати. Професионал амалиёт ва этика коллекслари. Манбаатларномуганносиглиги ва нозиковий фаолият оқибаглари. Професионализмнинг этиковий хусусиятлари. Бизнес ва этиковий фаолиятда икиммой ва экологик масалалари.

6.3. Аудит.

Ўзбекистон Республикаси ва ривожланган мамлакатларда аудиторлик фаолиятни тартиба солиши тизими (халкаро ва милий стандартлар асосида). Аудитнинг халкаро стандартлари ва уларни ўзбекистонда жорий килиш масалалари. Аудитнинг турлари ва шакллари, аудитнинг профессионал тарабола. Аудит жавобгарлиги ва башка кафолат хизматларига мамлакавий ва ахлоқий хизматлари. Аудит жавобгарлиги ва башка кафолат хизматларига мамлакавий ва ахлоқий тарабола. Аудит жавобгарлиги ва тахлили амаллар. Мужимлик ва риск. Умумий аудит режалаштириш ва тахлили амаллар. Мужимлик ва риск. Умумий аудит стратегияси ва аудит дастури. Сотни жараёни ва циклида аудит амалларни кўллаш. Аудиторлик ташкилотининг ишчи кўжаглари. Аудиторлик текширувларидаги тахлили амалларни кўллаш. Аудитга эксперт иши натижаларидан фойдаланиши, узок муддатни ва жорий активлар аудити. Хусусий капитал ва мажкорииятлар аудити. Молиявий натижалар аудити. Аудиторлик текширувларининг якунланиши, аудиторлик хисоботи ва холосасини тайёрлаши. Башка кафолат ва кафолат тарабола ишламайдиган хизматлар. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегиясида бўлгиланган иктисадийни янада ривожлантириш ва либералаштиришга йўнагатиринган маконкисодий баркарорликни мустахкамлаш ва юкори иктисадий ўсииш суръатларини саклаб колиш, милий иктисадийнинг ракабатбардошлигини ошириш масалалари.

VII. Педагогик амалиёт

Кайта тайёрлаш ва малака оширила педагогик амалиёт очик мавзуулар ва амалий машгулотлар ўтиказиши, ўтилган дарсларнинг муҳокама килиниши ва танқилий таҳлили этилишига асосланган холда амала оширилади. Педагогик амалиёт кайта тайёрлаш ва малака ошириш йўнатишлари ва муҳассасаларининг ўзига хослигидан келиб чиккан холда олий тълим мусасасаларидан профиль кафедраларида ташкил этилади.

Амалий машгулотларни ташкил этишбўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машгулотларда тингловчилик ўкув модуллари доирасидаги ижодий тоғизириклар, кейсар, ўкув лойиҳалари, технологик жараёнлар билан боғиқ вазияти масалалар асосида амалий ишларни бажарадилар. Амалий машгулотлар замонавий тълим, услублари ва инновацион технологияларга асосланган холда ўтказилади. Бундан ташкири, мустакил холда ўкув ва илмий алабиётлардан, электрон ресурслардан, таржатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Мустакил тълим соатларни ташкил этишининг шакли ва мазмуни

Мустакил тълим тегиши ўкув модули бўйича ишлаб чиқилган топшириклар асосида ташкил этилади ва унинг натижасида тингловчилар битирувшини тайёрлади.

Битирувши тапаблари доирасида хар бир тингловчи ўзи дарс берадиган фани бўйича электрон ўкув модулларининг тақдимотини тайёррайди.

Электрон ўкув модулларининг тақдимоти куйидаги таркибий кисмлардан иборат бўлади:

мавзулар бўйича тақлимотлар;

башка материаллар (фани ўзлаштиришга ёрдам берувчи кўшимча материаллар; электрон тавлиим ресурслари, мавзуза матни, гlosсарий, тест, кроcсворд ва башк.)

Электрон ўкув модулларини тайёрлаша Куйиллагиларга алоҳида эътибор берилади:

- тавсия килинган алабиётларни ўрганиши ва таҳлил этиши;

- соҳа тараккиётининг устувор йўналишлари ва вазифаларини ёритиш;

- мутахассислик фанларидаги инновациялардан хамда илғор хорижий таҳжиралардан фойдаланиши.

Шунингдек, мустакил тълим жараёнида тингловчи касбий фаoliyati натижаларини ва таъбалар учун яратилган ўкув-методик ресурсларини "Электрон потроғлио" тизимига киритиб бориши лозим.

Дастурнинг ахборот-методик тъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида ишлаб чиқилган ўкув-методик материаллар, тегиши соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа махсулотлари ва башка электрон ва козоз варианларни манбаалардан фойдаланилади.

Алабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари
1. Каримов И.А. Юксак мавнавият – ёнгилмас куч. – Т.: "Мавнавият", 2008.– 176 б.

2. Каримов И.А. Ўзбекистон мустакилликка эришиши остонасида. – Т.: "Ўзбекистон", 2011.–440 б.

3. Каримов И.А. Она юртимиз баҳти икболи ва буюк кепажаги йўлида хизмат килиши – энг олий содатдир –Т: "Ўзбекистон", 2015.– 302 б.

4. Мирзиёев Ш.М. "Эркин ва фарғон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижоноб халқимиз билан бирга курамиз" мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиши тантанали маросимига багишланган Олий Мажлис палаталарининг кўшима мажлисидаги нутки. – Т.: "Ўзбекистон", 2016.– 56 б.

5. Мирзиёев Ш.М. "Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – торт тараккietи ва халк фарғонолиги гарови" мавзусидаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул килинганинг 24 йиллига багишланган тантанали маросимидаги мавзуаси. – Т.: "Ўзбекистон", 2017.– 48 б.

6. Мирзиев Ш.М. Танкилий таҳпил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик коидаси бўлини керак. – Т.: “Ўзбекистон”, – 2017. – 1026.

7. Мирзиев Ш.М. Буноқ келажагимизни мард ва олижоноб ҳалганимиз билан бирга курамиз. – Т.: “Ўзбекистон”, 2017. – 488 б.

II. Мельрий-хукукий хўжатлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 2014.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сон Фармони.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 5 июндан “Ўзларга оид давлат сеёслари самародорлигини ошириш ва Ўзбекистон ёшлар итифофи фаолиятни кўллааб-куватлаш тўғрисида”ги 5106-сон Фармони.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндан “Олий таълим мусасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва маъласини ошириш тизимини янада токомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 4732-сон Фармони.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Коррупцияга карши курашиш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Конуннинг коидаларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2752-сонли карори.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли карори.
7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим мусасалалари педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва уларнинг маъласини ошириш тизимини янада токомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Карори.
8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажкамасининг 2015 йил 20 авгуустдаги “Олий таълим мусасалалари раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва маъласини оширишини ташкил этиши чора тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли карори.
9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажкамасининг 2017 йил 27 февралдаги “Олий таълим мусасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини кайта тайёрлаш ва уларнинг маъласини ошириш курслари тўғрисидаги низомига ўзgartартиши ва кўшишчалар киритиш хўқида”ги 103-сонли карори.
10. Ўзбекистон Республикасининг “Бухгалтерия хисоби тўғрисида”ги Конуни. 1996 йил 30 август.
11. Ўзбекистон Республикасининг “Аудиторолик фаолияти тўғрисида”ги Конуни. 2000 йил 26 май.
12. Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия хисобининг миллий стандартлари.
13. Ўзбекистон Республикаси Аудиторлик фаолиятининг миллий стандартлари.

14. Молиавий хисоботнинг ҳанкaro стандартлари.

15. Аудитнинг ҳалкаро стандартлари.

III. Махсус алабабётлар

1. Diane Belcher, Ann M. Johns, Brian Paalridge. New directions in English for specific purposes research. The University of Michigan Press. 2011.
2. Ишмуҳамедов Р.Ж., Юлдашев М. Тавлим ва тарбияда инновацион педагогик технологиялар. – Т.: “Нижол” национальни, 2013, 2016.–2796.
3. Karimova V.A, Zaynudinova M.B., Nazirova E.Sh., Sadikova Sh.Sh. Tizimli tahsil asoslari.– Т.: “O’zbekiston faylasuflar miliy jamiyatni nashriyoti”, 2014.–192 b.
4. Michael Swan, Catherine Walter. The Good Grammar Book. Oxford. 2001.
5. Норенков И.П., Зимин А.М. Информационные технологии в образовании: Учебное пособие.–М.: Изд. МГТУ им. Н.Баумана.2002.-336с.
6. Пономарев И. Педагогика. Новый курс: учебник для студ. педаг. вузов. - в 2-х кн. – М.: ВЛАДОС, 1999. – 567 с.
7. Креативная педагогика. Методология, теория, практика. / под. ред. Д.Т.Н., проф.В.В.Попова, акад.РАО Ю.Г.Круглова.-3-е изд.–М.: “БИНОМ. Лаборатория знаний”, 2012.–319 с.:ил.
8. Peter Master. English Grammar and Technical Writing. Regional Printing Center. 2004
9. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учебное пособие. – СПб.: Питер. Серия “Учебное пособие”, 2004.–316 с.: ил.
10. Сурмин Ю.П. Теория систем и системный анализ: Учебное пособие.–Киев:,”МАУП”, 2003.– 242с.
11. G'ułomov S.S., Begalov B.A. Informatika va axborot texnologiyalari.– Т.; Fan, 2010.–686с.
12. Ф.Т.Абдуваҳилов. Тикорат банкларида бухгалтерия хисоби. Ўқув кўйлантма.– Т.: «Иктисол-молия», 2012.– 315 бет.
13. Да.Сатываалдиева. Бухгалтерский учет. Учебник. – Т.: “Иктисолдиёт”, 2015. – 580с.
14. Н.Ю.Жўраев,Ф.Т.Абдуваҳилов, Да.Сатываалдиева. “Молиавий ва бошкарув хисоби”. Дарслик.– Т.: “Иктисол-молия”, 2012.– 480 бет.
15. А.К.Ибраимов, Б.А.Хасанов, Н.К.Ризаев. “Амалий бошкарув хисоби”, Ўқув кўйлантма.– Т.: “Молия”, 2014.– 404 б.
16. Абдулаев О.М., Ходиев Б.Ю., Ишназаров А.И. Эконометрика. Учебник.– Т.: Fan va texnologiya. 2007. – 612 с.
17. Tay Vaughan. Multimedia: Making it Work.- USA: McGraw-Hill/Osborne Media,2016.

18. Paul J. Ossenbruggen. Fundamental Principles of Systems Analysis and Decision-Making. 1 edition.- USA: Wiley, 1994
19. Andrew P. Sage, William B. Rouse. Economic Systems Analysis and Assessment: Intensive Systems, Organizations, and Enterprises.- USA: Wiley, 2011.
20. Louise Kretschmar, Frans Prinsloo, Martin Prozesky and others. Ethics for Accountants and Auditors. Oxford University Press; 3rd edition, 2014.
21. Richard M. Steinberg. Governance, Risk Management, and Compliance: It Can't Happen to Us--Avoiding Corporate Disaster While Driving Success. Wiley; 1st edition, 2011.
22. Alvin A Arens, Randal J Elder, Mark S Beasley. Auditing and Assurance Services. Pearson, 2014.

IV. Электрон таълим ресурслари

1. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрга маҳсус таълим вазирлиги: www.edu.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат кўмитаси: www.acsi.uz.
3. Компьютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича Мувоффиклаштирувчи кенгаш: www.ictcouncil.gov.uz.
4. Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрга маҳсус таълим вазирлиги хузуридан Бош иммий-методик марказ: www.bimm.uz.
5. www.ziyonet.uz.
6. Infocom.uz элекtron журнали: www.infocom.uz.
7. www.mf.uz – Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигининг расмий сайти.
8. www.ifac.org-Халкаро бухгалтерия хисоби таълим стандартлари кенгашининг расмий сайти.
9. www.ey.com – Эрнест Энд Янг компаниясининг расмий сайти.
10. www.kpmg.com – КПМГ компаниясининг расмий сайти.
11. www.deloitte.com – Делойт компаниясининг расмий сайти.
12. www.pwc.com – ПрайсуптерхаусКупер компаниясининг расмий сайти.

“ИШЛАБ ЧИКИЛГАН”:

“КЕЛИШИЛГАН”:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни кайта тайёрати ва уларнинг малакасини оширишга тайёрланиш бош ишмининг тарбия ва таълим министрирово директор

M.У.

“ ” 201 ___ й.

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни оширишга тайёрланиш бош ишмининг тарбия ва таълим министрирово директор

M.У.

“ ” 201 ___ й.

Янги дастурлар ва ўкув алабиётларнинг жорий килининиди назорат кунниш бошкормаси
Бошкорма бошлиғи ОСПИЛМОНОВ

M.У.

“ ” 201 ___ й.

Тоқисин Навои Университети
хузуридан таълим стандартлари кайта тайёрати
ва Учирнинг малакасини ошириш тармок
маркази

Президент
Н.А. Ахунова

“ ” 201 ___ й.

